

BETÆNKNING**Afgivet af Frednings- og Miljøudvalget****vedrørende****Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at Grønlands Selvstyre ophæver det territoriale forbehold for Grønland i relation til Stockholmkonventionen.**

Fremsat af Naalakkersuisoq for Landbrug, Selvforsyning, Energi og Miljø

Afgivet til forslagets 2. behandling

Udvalget har under behandlingen bestået af:

Medlem af Inatsisartut Nivi Olsen, Demokraatit, næstformand

Medlem af Inatsisartut Mariane Paviasen, Inuit Ataqatigiit

Medlem af Inatsisartut Adam Kristensen, Inuit Ataqatigiit

Medlem af Inatsisartut Jens Kristian Therkelsen, Siumut

Medlem af Inatsisartut Najaaraq Møller, Siumut

Udvalget har efter 1. behandlingen den 12. oktober under EM2022 gennemgået forslaget.

1. Forslagets indhold og formål

Med forslaget har Naalakkersuisut til hensigt at ophæve det territoriale forbehold til Stockholmkonventionen. Stockholmkonventionen beskytter menneskers sundhed og miljøet mod POP-stoffer ved at eliminere produktion, import, eksport og brug af en række POP-stoffer. POP-stoffer dækker i konventionen over 28 forskellige stoffer, hvori PCB blandt andet indgår.

2. Førstebehandling af forslaget i Inatsisartut

Under førstebehandlingen af forslaget var der bred opbakning fra medlemmerne af Inatsisartut til at beskytte sundheden for landets borgere og miljøet mod POP-stoffer. Af denne grund var debatten særligt fokuseret på hvorledes man bedst opnår en sådan beskyttelse. I relation hertil var fokus særligt på de sundhedsskadelige virkninger, som POP-stofferne medfører ved ophobning i fødekæden, men også hvordan konventionen konkret skal efterleves.

I forslaget er etableringen af de nye forbrændingsanlæg en grundlæggende forudsætning for at kunne efterleve kravene i Stockholmkonventionen. Af denne grund berørte debatten den manglende sammenhæng mellem at Stockholmkonvention stiller miljømæssige krav til hele landet, men at det for nuværende ikke er alle kommuner, der er en del af de nye forbrændingsanlæg, som netop er en central forudsætning for, at konventionen kan efterleves

på landsplan. Herudover berørte debatten forslaget økonomiske konsekvenser, særligt balancen mellem udgifter til løsninger på miljøområdet og udgifter til yderligere administrative opgaver.

3. Høringssvar

De afgivne høringssvar er vedlagt lovforslaget, hvilket er i overensstemmelse med formkravene opstillet af Inatsisartutts Formandskab. Udvalget konstaterer, at der er modtaget høringssvar fra Kommune Kujalleq og Grønlands Erhverv. Udvalget ærgrer sig i denne sammenhæng over, at de øvrige kommuner ikke har fundet anledning til, at kommentere på nærværende beslutningsforslag, dette særligt set i lyset af kommunernes centrale rolle i affaldshåndteringen.

4. Spørgsmål

Udvalget har til brug for udvalgets behandling af forslaget anmodet Naalakkersuisoq for Landbrug, Selvforsyning, Energi og Miljø om at besvare en række spørgsmål. Kopi af udvalgets spørgsmål og Naalakkersuisoq for Landbrug, Selvforsyning, Energi og Miljø besvarelse er vedlagt nærværende betænkning som bilag 1.

5. Orienteringsmøde

Udvalget har til brug for udvalgets behandling af forslaget ligeledes anmodet Naalakkersuisoq for Landbrug, Selvforsyning, Energi og Miljø om at deltage i et orienteringsmøde, som opfølgning på udvalgets skriftlige spørgsmål. Udvalget fandt det nødvendigt, at have en opfølgende dialog omkring flere af de forhold, som indgik i de skriftlige spørgsmål, herunder sammenhængen mellem brug af ESANI A/S og vores muligheder for at efterleve bestemmelserne i Stockholmkonventionen. Kopi af udvalgets indkaldelse til orienteringsmøde og Naalakkersuisoq for Landbrug, Selvforsyning, Energi og Miljø besvarelse er vedlagt nærværende betænkning som bilag 2.

6. Udvalgets behandling af forslaget

Udvalget skal indledningsvist understrege, at der i nærværende betænkning ikke vil blive taget stilling til etableringen af ESANI A/S og de relaterede økonomiske og strukturelle vilkår, der gør sig gældende herfor. I nedenstående vil fokus være rettet på konsekvenserne af Stockholmkonventionen, samt de forhold og bekymringer, som blev drøftet under forslaget førstebehandling. I relation hertil vil besvarelsen af udvalgets skriftlige spørgsmål og besvarelsen til orienteringsmødet med Naalakkersuisoq for Landbrug, Selvforsyning, Energi og Miljø blive inddraget i nødvendigt omfang.

6.1. Efterlevelse af forpligtelserne i Stockholmkonventionen

På baggrund af drøftelserne under førstebehandlingen har udvalget vurderet det nødvendigt, at Naalakkersuisut foretager en særskilt vurdering af muligheden for at efterleve forpligtelserne i Stockholmkonventionen, samtidigt med at der foregår en eventuel åben afbrænding af dumpe i

landet. Det er udvalgets opfattelse, at Naalakkersuisut ikke foretager en sådan egentlig vurdering, men mere generelt bemærker, at:

”Det er Naalakkersuisut vurdering, at dispensation til åben afbrænding ikke bidrager til at opfylde intentionen bag Stockholmkonventionen.”

Til orienteringsmødet med Naalakkersuisoq for Landbrug, Selvforsyning, Energi og Miljø blev det oplyst til udvalget, at:

”Såfremt Avannaata Kommunia ikke bliver en del af ESANI A/S, skal de stadig sikre en miljø- og sundhedsmæssig forsvarlig affaldshåndtering i alle kommunes byer og bygder. Avannaata Kommunia skal til departementet komme med en redegørelse for, hvordan de vil sikre en miljø- og sundhedsmæssig forsvarlig affaldshåndtering. Avannaata Kommunia skal leve op til de samme miljøkrav, som der stilles til de andre kommuner og ESANI A/S.

Naalakkersuisut ser ikke åben afbrænding som en langsigtet løsning. De dispensationer til åben afbrænding af affald som Avannaata Kommunia indtil videre har fået, kan og bør derfor ikke forsætte. Dette er set ud fra både et miljø- og et sundhedsmæssigt perspektiv. Det er samtidigt Naalakkersuisuts vurdering, at dispensation til åben afbrænding ikke bidrager til at opfylde intentionen bag Stockholmkomventionen”.

Udvalget fandt det af samme årsag relevant, at lade Naalakkersuisut opliste alternativer til ESANI A/S under udvalgets orienteringsmøde. Hertil angav Naalakkersuisut, at:

”Det er Naalakkersuisuts klare holdning at den bedste langsigtede løsning er den fælles forbrændingsløsning ESANI A/S. Med ESANI A/S sikres en økonomisk solidarisk løsning af transport af affaldet fra byer og bygder til de nationale forbrændingsanlæg. Det koster det samme at komme af med sit affald til ESANI A/S uanset hvor langt det skal transporteres. Etableringen af den nationale forbrændingsløsning er en løsning for hele Grønland”.

Det er udvalgets forståelse, at etableringen af nye forbrændingsanlæg er den mest oplagte måde for at efterleve Stockholmkonventionen. Disse forbrændingsanlæg vil kunne foretage en tidssvarende røggasrensning i overensstemmelse med Stockholmkonventionens formål om begrænsningen af POP-stoffer. Det er udvalgets opfattelse, at Avannaata Kommunia har mulighed for på egen vis at skitsere et alternativ til ESANI A/S, der på tilsvarende vis lever op til samtlige af Stockholmkonventionens og øvrige miljøkrav. Udvalget skal da opfordre Naalakkersuisut til, at grundigt at vurdere redegørelsen fra Avannaata Kommunia, men uden at gå på kompromis landets miljø og folkesundheden.

6.2. Oplysning om skadevirkninger ved POP-stoffer

Udvalget noterer sig, at der under forslagetets førstebehandling var et væsentligt fokus på POP-stoffers indflydelse på folkesundheden og den tilhørende oplysning herom. Det er udvalgets forståelse, at der i forslaget er afsat mellem 25.000 kr. – 100.000 kr. til dette formål. I besvarelsen på udvalgets spørgsmål herom oplyser Naalakkersuisut, at:

”Foruden de allerede eksisterende kampagner med kostråd i forhold til at begrænse indtag af bl.a. POP-stoffer, så er det Naalakkersuisuts vurdering, at de forventede økonomiske udgifter til oplysningsarbejde i forhold til konventionen er tilstrækkelig, og Naalakkersuisut er åbne for forslag til oplysningsarbejdet.”

Udvalget er ikke i besiddelse af en oversigt over de eksisterende kampagner med kostråd i forhold til at begrænse indtag af bl.a. POP-stoffer. Af denne grund kan udvalget ikke vurdere omfanget af den eksisterende oplysningsindsats og i hvilken størrelsesorden den ønskede indsats til nærværende forslag er i relation hertil. Dette skal særlig ses i lyset af, at Naalakkersuisut oplyser, at:

”POP-stoffer er en række skadelige stoffer, der nedbrydes langsomt og ophobes i levende organismer. De højeste koncentrationer af POP-stoffer forekommer typisk i havpattedyr, havfugle og fisk, som er vigtige, traditionelle fødeemner. POP-stoffer kan have kræftfremkaldende egenskaber, og de kan indvirke på mennesker og dyrs forplantning og udvikling. ”

Da konsekvenserne ved indtag af POP-stoffer kan være meget alvorlige, er det udvalgets opfattelse, at det er centralt, at der sker en grundig og fyldestgørende oplysning af befolkningen i relation til skadevirkningerne af POP-stoffer. Udvalget forventer således, at Naalakkersuisut har sikret en passende finansiering hertil og derved ikke underprioriterer indsatsen og folkesundheden.

6.3. Høring

Udvalget skal indledningsvist takke Naalakkersuisut for, at sende nærværende forslag i høring. Det udvalgets opfattelse, at høringssvar generelt er et vigtigt redskab i at sikre en vidensdeling mellem lovgivere på den ene side, og ansvarshavende, borgere og øvrige påvirkede på den anden side. Af denne grund var det også til udvalgets ærgrelse, at der alene var indkommet ét høringssvar fra kommunerne i landet.

Denne ærgrelse foranledigede også en nærmere afdækning hos Naalakkersuisut om omfanget af dialogen med landets kommuner hvad angår affaldshåndteringen i landet og etableringen af ESANI A/S. Udvalget noterer sig, at Naalakkersuisut ovenfor udvalget oplyser at der er en løbende dialog med kommunerne, og at denne dialog ikke har foranlediget overvejelser, der kan påvirke ophævelsen af det territoriale forbehold for Stockholmkonventionen. Udvalget bemærker, at Naalakkersuisut giver udtryk for en forventning om at kommunerne på sigt kan

efterleve affaldshåndteringsplanen, men at Naalakkersuisut ikke giver udtryk for tidsperspektivet i denne sammenhæng. Sammenholdt med udvalgets forståelse af etableringen af nye forbrændingsanlæg er nødvendig for at efterleve Stockholmkonventionen, så finder udvalget det uklart hvornår Grønland vil være i stand til at efterleve konventionen.

7. Forslagets økonomiske konsekvenser

Det fremgår af § 33, stk. 1, i Inatsisartuts forretningsorden, at de økonomiske og administrative konsekvenser ved realiseringen af beslutningsforslag skal beskrives i forslagets begrundelse.

Udvalget har noteret sig, at forslaget i overensstemmelse hermed angiver de økonomiske konsekvenser ved forslagets realisering således, at der indledningsvist er en række administrative engangsomkostninger for det offentlige i størrelsen 550.000 kr. – 1.050.000 kr. Udvalget vil gerne understrege, at disse midler ikke alene går udarbejdelse af rapporter og redegørelser. Af udgifterne dækker op mod 800.000 kr. af disse over en forundersøgelse af mulig forekomst af PFOS på brandøvelsespladser, udarbejdelse af vejledning om håndtering af PCB i bygninger samt udarbejdelse og udbredelse af oplysningsmaterialer. De resterende udgifter, der kan beløbe sig til op mod 250.000 kr. dækker over en udarbejdelse af bekendtgørelsen, bidrag til implementeringsplaner og anden rapporten. Dette kan karakteriseres som skrivebordsarbejde.

Hertil vil bygningsejere, der både omfatter Grønlands Selvstyre, kommunerne og private, blive pålagt udgifter til kortlægning og håndtering af kortkædede chlorparaffiner (SCCP) i byggeriet. Disse optræder oftest i bygninger fra før år 2002 og vil skulle håndteres ved renovation og nedrivning af bygninger, samt bortskaffelsen af bygningsaffaldet. Omkostningerne hertil skønnes at være i størrelsen 500.000 – 2.000.000 kr.

Endelig skal udvalget pointere, at ophævelsen af det territoriale forbehold for Stockholmkonventionen hviler på flere forudsætninger. Væsentligt hertil er, at der sikres den bedste tilgængelige teknik i affaldsforbrændingen for at reducere udledningen af dioxiner. Dette krav kan efterleves, når de nye forbrændingsanlæg tages i brug af affaldsselskabet ESANI A/S.

8. Udvalgets indstillinger

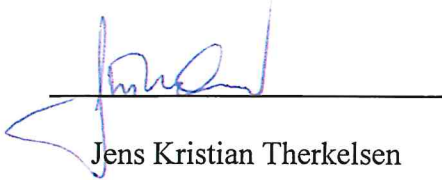
Det er udvalgets klare opfattelse, at miljøet og folkesundheden skal beskyttes. Det er en opgave, der påhviler os alle og derfor støtter udvalget også nærværende forslag. I dette arbejde har det offentlige en skærpet forpligtelse, særligt ved store anlægsprojekter og ved tiltrædelse af internationale konventioner. Udvalget opfordrer i den forbindelse Naalakkersuisut til at styrke samarbejdet med landets kommuner om affaldshåndteringen. Vi lever i et stort land med mange forskellige behov fra nord til syd, hvorfor det er nødvendigt at finde løsninger, der er tilpasset vilkårene i landets byer og bygder.

Et enigt udvalg indstiller forslaget til vedtagelse.

Med disse bemærkninger, og med den i betænkningen anførte forståelse, skal udvalget overgive forslaget til 2. behandling.

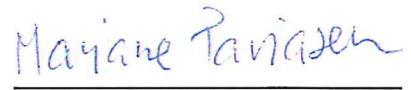
Nivi Olsen
Fungerende formand

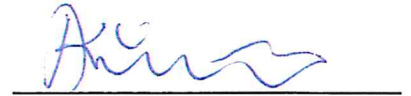
Jens Kristian Therkelsen

Najaaraq Møller

Mariane Paviassen

Adam Kristensen